

To ima marsiktere žalostne nasledke. Pričakovati je vendar, da komisija, obravnaje služne gojzdne pravice, bo potrdila, kar je starih pravic. Da pa kmet tudi pozneje ne bo smel delati z gojzdom, kakor mačka z mišjo, se vé samo ob sebi. — O prevelikih davkih po Notranjskem in tudi tukaj naj govore bolj zvedeni možje, katerim so davkovske in katasterske razmere bolj znane; govoril je že tudi deželni zbor ljubljanski odkritosrčno.

Cerkniško jezero.

Krasôta notranjske strani je memo postojnske jame tudi čudapolno cerkniško jezero znano že Rimljanom z imenom lacus lugeus. To jezero so že popisovali Valvazor, Steinberg, Tobija Gruber in v „Novicah“ v novejši dôbi rajni g. Jožef Bevk in že tudi v tem spisu omenjeni še živi Gregor Kebe. Kamenje bi toraj nosil na Kras, ko bi ga hotel jez v katerem koli oziru bolj natanko popisati. Zato bom povedal od njega le toliko, kolikor se prilega celoti tega spisa in kolikor je treba, da ima lahko vsak od njega čist in jasen zapopadek.

Cerkniško jezero je dolgo 2 uri in široko čez 1 uro, toraj največje na Kranjskem. Natora je zedinila tukaj dobrote in veselice v enem kraju, ki jih ljudje vživajo drugač le na suhem in na morji. Kjer valovi prijazno šumljajo, kjer se ribe ljubko igrajo, kjer čolnič tiho plava naprej svojo pot in ribeč razpenja svoje mreže, čez malo dni tam rožice cvetó, živinica se pase, kosec brusi svojo kôso, voz letí za čilimi konjički in lovec napenja svojo puško ter meri zajcu v srce. Res radodarna natora!

Kaj pa je vzrok tega toliko zanimivega jezera? Cerkniška planjava je obdana okoli in okoli z višimi kraji, hribi in gorami, s katerih se stekajo vode na to planjavo. Če bi toraj ne bilo celó nobenih odtokov, bila bi vsa planjava zalita z vodo. Če bi bili odtoki veči ali saj enaki, kakor so pritoki, ne bilo bi nobenega jezera. Ker so pa dotoki včasí večí kakor odtoki, voda zastaja in zaliva nižjo planjavo ob Javornikovem znožji od Dolenje vasí memo Jezera, pod Martnjakom in Grahovem tjè gori do Gornjega Jezera, in pokriva s svojo mokro odejo vès kraj tako dolgo, dokler odtoki ne premagajo dotokov.

Pritoki v jezero so pa naslednji:

1. Cerkniški potok, ki pobira studence od sv. Trojice doli memo Podslivnice in Begenj, in je ob velicih nalivih tako mogočen, da se komaj zbaše pod Zidanem mostom v Cerknici skozi, včasí se pa še celó ne more, takrat pa gorjé bližnjim prebivavcom, umakniti se mu morajo iz svojih hiš;

2. studenec sv. Magdalene;

3. studenec pri sv. Vidu;

4. obrh nad Martnjakom; ti trije, ob suši komaj znatni, jako razsajajo pridši spod Slivnice tamnih predalov;

5. Grahovščica, ki teče skozi Grahovo;

5. Žerovnščica;

6. Lipsenjščica, te dve zajemate vodo tam v kotu pod Bločicami in Križnjo goro;

8. véliki Obrh pod gornjim Jezerom, ki nabera vode v Ložki dolini, in jih pripelje pod zemljo ta kraj v jezero skozi več lukinj raznih imen; in

9. bljuje Javornik sam ob velikem deževji vodo iz sebe. Javornik namreč je v svojem skrivnostnem trebušji vès ótel in z vodami napolnjen. Preden nastopi deževno vreme, se pasejo že več dni popred oblaki po Javorniku, ki pije vodo iz njih po drevji v sebe, in v Javorniku, visokem in velikem gojzdu, dežuje po navadi tudi popred, kakor drugod. Voda v njem se narašča, da je viša kakor je unanji svet, ne more je več

v sebi držati, tišči ga, zato jo spustí in spušča po mnogih luknjah v jezersko planjavo na dan.

(Konec prihodnjič.)

O zadevah matice slovenske.

Da me je trda volja barem 100 gld. a. v. za osnovano slovensko matico podariti, naj bi se po njej izdane knjige na veke dajale mojej rojstni fari, to je, sv. Bolfenku pri Biši in Trnovcih na Stajarskem (dokler pa še živim, se meni pošiljale) potrjujem s svojim lastno-ročnim podpisom.

V Gradci 28. maja 1863.

Dr. J. Muršec,

učitelj vere na dež. viši realki.

Neki rodoljub iz Vidma je poslal 4 obligacije národnega posojila za 240 gold.

Kos.

Spisal Fr. Zakrajšek.

Nedavno kós učeni
Iz kletke jo je vлил,
Ter tebi nič ne meni
Se v gojzd je preselil.
„Ha, čajte sestre moje,
Obnoril, kar vas je,
In učil, kak se poje,
Bom vaše slavčike!“
Tak misli, pa kar more,
Zapoje čudno zmes,
Kosmate vprek in nore,
Zdaj milo zdaj na ples.
Tako po stari rabi
Prepeva zdaj vse dni;
Al tice ne privabi,
Slušavca vendar ni.
Aj, aj! kosmata kapa!
Vsaj kós je mož za to,
Umetnik je, ne šlapa;
To mislil bi vsakdo.
Zavíd je mar al hlinstvo?
Nemarnosti je kvar?
Da noče ga občinstvo
Poslušati nikar?
In bolj ko prej zavije
Jo kós, da boljje gré,
Po taktu melodije
Umetno se cedé;
Kós angeljsko 'ma grlo,
Skor kamen se topí;
Al ko b'lo vse pomrlo,
Le ene tice ni.
Ni ščinkovca ne slavca,
Skor žive ni stvari,
Ni en'ga poslušavca;
To kósa kaj jezí.
In kak to grozno peče,
Kak skli razžalbe plam,
Naj priča tú in reče,
Ki tak je skusil sam.
„A kaj! — dé kós nesrečni —
Bom v gojzdu tratil čas!

Zarobljencem nevšečni
Bom norecem godel jaz!
Nezbrušeni gorjani
In pa omike svit?
Bedaki so neslani,
Umetnost ni jim v prid;
Gojzdnjakom prepevati,
Se pravi tratit' glas,
Zamorce umivati,
V pomije vreči kvas“ —
Tak skli ga srd ponosa;
Kar tičev črna tma,
Poslušat enkrat kósa,
Po zraku priveslja.
„Oho! in — stoj, ti tele!“
Nakrat zasliši se,
In ravno prišumele
Tak tice govore:
„Bedak si ti, ki psuješ,
Ker tod si bil neznan,
Ki zdaj nas uveruješ,
Kak revež si neslan.
Če hvale neprijete
Te grabi bleđ osup;
Zakaj na nas osvete
Ti brizgaš črni strup?
Pretrgal sam, le vedi,
Si mnenja zlato nit,
Podrl si v zlej besedi
Zaupá trden zid;
Kako li v srcu mora,
Kjer vlada kačji rod,
Sijati zlata zora?
Kaliti rajski plod?
Nam pél je slave, skakavec
Nam bistril srce, um;
Al všel je modri slavec,
Ko drl je hvale šum.
Smo njega poslušale;
Al ti mu nisi vštric,
Ti iščeš le pohvale,
Tvoj péti — ni poklic!“

Kratkočasno berilo.

„Jez“ nisem „Jez“

ali:

Nakazen na Ljubelji.

(Dalje.)

Zapustivši očetovo hišo jo po cesarski cesti čez Kranj maham, kar kmali nad Naklom najdem, da se cesta razdvoji. Tú stojim kot nekdanji grški Štempihar na razpotji, in ne vém, po kateri cesti da bi dalje potoval. K sreči možek s polja pride, ki ga poprašam,